

Noorwegen overweegt de Lofoten aan te melden voor de Werelderfgoedlijst van Unesco.

FOTO ERIC FOKKE

• Inwoners Lofoten verdeeld over plannen met hun Parel van Noorwegen 'Iedereen wil hier wel olie boren'

De Lofoten, eilandengroep in Noorwegen, zijn beeldschon en hebben rijke visgronden. Uitgerekend hier ontbrandt een strijd: vis of olie.

reportage

Eric Fokke
Vestvågøy

Børge Iversen snijdt een koolvis open en voert de ingewanden aan de meeuwen rond zijn houten vissersboot. Hoe wil hij een oliemaatschappij tegenhouden? „Met alle middelen. Dit wordt oorlog”, grijnst hij.

Het water is diep en donkerblauw, het uitzicht op de Lofoten fenomeenaal: grijszwarte granieten bergen met vlekjes sneeuw pieken zij aan zij de blauwe lucht in. Op zeeniveau staan kleine authentieke houten vissersdorpjes tot in het water.

Visserij is hier, net boven de poolcirkel, de belangrijkste activiteit, inmiddels op de voet gevolgd door toerisme. *The Observer* vond de Lofoten de op één na mooiste eilandengroep van de wereld en *National Geographic* zette de archipel op een derde plaats. Noorwegen zelf overweegt deze parel volgend jaar aan te melden voor de Werelderfgoedlijst van Unesco.

Maar de Lofoten wacht een stormachtig jaar. Er liggen plannen voor windmolenparken en er wordt naar olie gezocht.

„De gebieden Nordland VI en VII, rond de Lofoten en Vesterålen, horen tot de veelbelovende oliewingebieden van Noorwegen”, zegt Ola Morten Aanestad van oliemaatschappij StatoilHydro, een van de grote belanghebbenden. „Maar je had ook Shell of Esso kunnen bellen, alle oliemaatschappijen willen hier boren.” Overall is wel discussie als een olie-

boor de zeebodem in gaat, weet Aanestad, maar zo intens als hier op de Lofoten heeft hij het nog niet meegeemaakt. „Men vreest een negatieve invloed op de visserij. Maar wij weten met dertig tot veertig jaar ervaring in de Noordzee dat oliewinning en visserij heel goed samengaan.”

Daar is visser Iversen niet van te overtuigen. „We hebben hier 's werelds grootste visbestanden, die brengen ons al eeuwen welvaart. Nergens komt zoveel haring en kabeljauw paaien. Oliewinning bedreigt die rijkdom. Niet alleen bij een ramp, maar ook omdat seismisch onderzoek de vissen verjaagt.”

De vissers staan niet alleen in hun verzet: ook toeristenorganisaties en natuur- en milieuorganisaties als Bellona en het Wereld Natuurfonds ageren tegen oliewinning. Maren Esmark van 'Verdens Naturfond': „Volgens een peiling is in het noorden 66 procent tegen en over heel Noorwegen 58 procent. Enkele jaren geleden lagen die cijfers andersom, toen was in het noorden nog hoop dat de olie-industrie veel banen oplevert. Maar de grote kantoren blijven in Oslo en Stavanger staan.” Het besef groeit dat vis een zichzelf vernieuwende bron is, die voor de lange termijn welvaart brengt, zegt Esmark. „Dat zet je niet op het spel met een oliebron die na zoveel jaar leeg is.”

In 2010 moet de regering beslissen wel of geen oliewinning toe te staan. Voor die tijd, in september 2009, zijn er verkiezingen. Twee van de huidige regeringspartijen hebben zich al uitgesproken tegen olieboren. De populistische Vooruitgangspartij is vóór. Zij kwam bij een peiling in juli als grootste uit de bus, maar dat heeft, aldus Esmark, meer te maken met de onvrede over de sociale voorzieningen, die volgens veel Noren tekortschieten in zo'n rijk land als Noorwe-

gen. Het conservatieve Rechts en de sociaal-democratische Arbeiderspartij (Ap), de grootste regeringspartij, beraden zich nog.

De verdeeldheid binnen die arbeiderspartij tekent zich af op de Lofoten. Iversen zit namens Ap in de gemeenteraad van Vestvågøy. Fractiegenoot Guri Ingebrietsen, oud-burgemeester op één van de eilanden en ex-minister, is vurig pleitbezorgster van oliewinning. Dit jaar kwam ze met een delegatie op Ameland kijken hoe Nederland gas boort in kwetsbare gebieden. „Leerzaam,” vond ze. En: „De visserij en landbouw worden hier steeds minder, we moeten zorgen voor nieuwe arbeidsplaatsen.”

Iversen en Esmark blijven optimistisch. Esmark: „Deze slag winnen we. We hebben alle belangrijke instituten en wetenschappelijke instellingen achter ons.”

Iversen: „Partijen die voor oliewinning zijn gaan stemmen verliezen. We zijn al rijk, we hebben die olie nog niet nodig.”

Grote oliebronnen komen binnen bereik

De ijsskap op de noordpool smelt en grote oliebronnen komen binnen bereik. Omliggende landen rekenen zich al rijk en bereiden claims voor. Milieuorganisaties maken zich daar grote zorgen over. Het arctisch gebied zou vanwege zijn klimaat extra gevoelig zijn voor rampen en menselijk ingrijpen. Olie heeft van Noorwegen een écht rijk land gemaakt. In 1969 werd het eerste grote olie-

veld in de Noordzee ontdekt en in de jaren daarna volgden nog diverse grote olie- en gasvondsten. Dankzij de hoge olieprijzen zijn de inkomsten nog steeds reusachtig, maar de productie neemt al jaren af. De druk op de Noorse regering om nieuwe gebieden open te stellen neemt daarom toe. Die liggen vooral boven de poolcirkel. Vorige week werd er nog een nieuw

veld ontdekt in het Noorse deel van de Noordzee. De wateren rond Spitsbergen worden al genoemd en in de Barentszee is net een groot gasveld in gebruik genomen. Van het gebied rond de Lofoten en Vesterålen wordt erg veel verwacht. De vraag of de risico's niet te groot zijn om tot de laatste druppel te boren is er één die de komende jaren in meer landen gesteld zal worden.

